

Sygn. akt III AUa 1908/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SA Jolanta Wolska (spr.)

SA Anna Rodak

Protokolant: sekretarz sądowy Aleksandra Białecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 czerwca 2021 r. w Ł.

sprawy M. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy

na skutek apelacji M. K. (1) i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 21 sierpnia 2020 r. sygn. akt V U 974/19

I. z apelacji organu rentowego:

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 (pierwszym) i oddala odwołanie;**
- 2. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 3 (trzecim) i nadaje mu brzmienie: nie obciąża M. K. (1) kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego;**

II. oddala apelację M. K. (1);

III. zasądza od M. K. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt: III AUa 1908/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 września 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że M. K. (1) jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy. Zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 5.738,58 zł, w tym:

- z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od listopada 2013 r. do lutego 2014 r. w kwocie 2.636.02 zł, z tytułu odsetek za zwłokę - 1.223,00 zł;

- z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od listopada 2013 r. do lutego 2014 r. w kwocie 1.064.26 zł, z tytułu odsetek za zwłokę – 494,00 zł;

- z tytułu składek na Fundusz Pracy w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od listopada 2013 r. do lutego 2014 r. w kwocie 219,30 zł, z tytułu odsetek za zwłokę - 102,00 zł.

W odwołaniu od powyższej decyzji złożonym 2 października 2019 r. ubezpieczona wniosła o jej zmianę, podnosząc zarzut przedawnienia.

Decyzją z dnia 13 maja 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że M. K. (1) jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy. Zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 25.873,89 zł, w tym:

- az tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od marca 2014 r. do września 2015 r. w kwocie 12.896.70 zł, z tytułu odsetek za zwłokę - 4.491.00 zł;

- z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od marca 2014 r. do września 2015 r. w kwocie 5.218.69 zł, z tytułu odsetek za zwłokę - 1.818.00 zł;

- z tytułu składek na Fundusz Pracy w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od marca 2014 r. do września 2015 r. w kwocie 1.074.50 zł, z tytułu odsetek za zwłokę - 375,00 zł.

W dniu 31 maja 2019 r. ubezpieczona złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę oraz podnosząc zarzut przedawnienia.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie.

Postanowieniem z dnia 3 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy połączył powyższe sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2020 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim:

zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 10 września 2019 r. w ten sposób, że ustalił, iż M. K. (1) nie jest zobowiązana do zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w T. za okres od listopada 2013 r. do lutego 2014 r. (pkt 1); oddalił odwołanie od decyzji z dnia 13 maja 2019 r. (pkt 2); zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w T. na rzecz M. K. (1) kwotę 900,00 (dziewięćset złotych), tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego od uwzględnionego odwołania od decyzji i nie obciążył M. K. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w T. z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego od oddalonego odwołania od decyzji (pkt 3).

Rozstrzygnięcie Sądu I instancji zapadło w następującym stanie faktycznym:

Ubezpieczona M. K. (1) prowadzi działalność pozarolniczą w zakresie sprzedaży detalicznej.

Począwszy od dnia 1 listopada 2013 r. skarżąca rozpoczęła wykonywanie pracy w wymiarze 10 godzin tygodniowo z wynagrodzeniem w wysokości 40 euro, na podstawie umowy o pracę zawartej z firmą (...), mającej siedzibę na terenie Słowacji. Praca polegała na kolportowaniu ulotek. W celu wykonania umowy, skarżąca jeździła do miejscowości P. raz w miesiącu, na dwa dni, nocowała wraz z innymi osobami wykonującymi tożsamą pracę, w busie, który ją przywiózł na miejsce.

Decyzją z dnia 19 maja 2017 r., nr (...), organ rentowy stwierdził, że w okresie od dnia 1 listopada 2013 r. do dnia 30 września 2015 r. w stosunku do skarżącej, w zakresie ubezpieczeń społecznych, ma zastosowanie polskie

ustawodawstwo. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 30 maja 2018 r., wydanym w sprawie sygn. akt: V U 773/17, oddalił odwołanie wnioskodawczyni od powyższej decyzji, zaś M. K. (1) nie wniosła apelacji od powyższego wyroku, który jest prawomocny.

Zawiadomienie o wszczęciu postępowania w przedmiocie ustalenia ustawodawstwa z dnia 19 kwietnia 2017 r., zostało doręczone ubezpieczonej w dniu 24 kwietnia 2017 r., decyzja z dnia 19 maja 2017 r., nr 29, stwierdzająca podleganie M. K. (1) polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych, stała się prawomocna w dniu 21 czerwca 2018 r.

W spornych okresach skarżąca prowadziła pozarolniczą działalność i uzyskiwała z tego tytułu: w 2013 r.: przychód w kwocie 23.610,25 zł, dochód w kwocie 5.789,53 zł (dochód z zagranicy - 334 zł), w 2014 r.: przychód w kwocie 18.977,90 zł, dochód w kwocie 774,31 zł (dochód z zagranicy - 2.013,94 zł), w 2015 r.: przychód w kwocie 17.877,55 zł, dochód w kwocie 1.795,75 zł (dochód z zagranicy 1.329,80 zł).

W związku z nieopłacaniem przez skarżącą składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za okres od listopada 2013 r. do lutego 2014 r., pismem z dnia 24 czerwca 2019 r. organ rentowy wezwał ubezpieczoną do złożenia pisemnych wyjaśnień, co do zaistniałego stanu rzeczy, zawiadamiając o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za ww. okres.

Z uwagi na niedopełnienie przez wnioskodawczynię obowiązków określonych w art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, organ rentowy określił wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za powyższy okres.

Decyzją z dnia 6 marca 2019 r., nr (...), organ rentowy stwierdził, że M. K. (1) podlega ustawodawstwu polskiemu w okresie od 1 października 2015 r. do 30 września 2017 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 20 sierpnia 2019 r., sygn. akt: V U 302/19, oddalił odwołanie skarżącej, sprawa obecnie znajduje się w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi w związku z apelacją wniesioną przez ubezpieczoną.

Organ rentowy nie wydawał w stosunku do M. K. (1) decyzji o podleganiu ubezpieczeniom społecznym, ustalającej podstawę wymiaru składek, czy też decyzji nakładającej obowiązek opłacania składek w określonej wysokości.

Obecnie skarżąca pracuje w szkole na stanowisku sprzątaczkii, gdzie pobiera wynagrodzenie w kwocie 1.800 zł brutto miesięcznie, lecz się pulmonologicznie oraz endokrynologicznie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie od decyzji z dnia 10 września 2019 r. zasługuje na uwzględnienie, zaś odwołanie od decyzji z dnia 13 maja 2019 r. podlega oddaleniu, jako niezasadne.

Sąd przywołał treść art. 46 ust. 1, art. 47 ust. 1, art. 48 ust. 1, art. 16 ust. 4 pkt 1 oraz art. 32 i art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 300 z późn. zm.) i wskazał, że w sprawie okolicznością bezsporną jest, iż mocą prawomocnego wyroku Sądu, ubezpieczona w zakresie ubezpieczeń społecznych podlega polskiemu ustawodawstwu. Niesporna jest także wysokość należnych od skarżącej składek wraz z odsetkami, których M. K. (1), reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie kwestionowała na żadnym etapie postępowania, ani administracyjnego, ani przed sądem. Wobec powyższego, Sąd uznał, że decyzje stwierdzające zadłużenie skarżącej z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne są prawidłowe, przy czym zasadnym okazał się zarzut ubezpieczonej przedawnienia składek objętych decyzją 10 września 2019 r., a więc za okres od listopada 2013 r. do lutego 2014 r.

Zgodnie bowiem z treścią art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6, które nie mają zastosowania w niniejszej sprawie. Organ rentowy powołał się, co prawda na przepis art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek

na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna, jednakże, jak wynika z udzielonej przez organ rentowy informacji, żadna z powyżej wskazanych decyzji nie była wydana w stosunku do M. K. (1). Zaskarżone decyzje były pierwszymi decyzjami ustalającymi zarówno obowiązek opłacenia składek przez skarżącą, jak i ich wysokość. Organ rentowy wskazał, iż w stosunku do należności za okres od listopada 2013 r. do lutego 2014 r., bieg terminu przedawnienia uległ zawieszeniu od dnia doręczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania w zakresie ustalenia ustawodawstwa, tj. od 24 kwietnia 2017 r., do dnia, w którym decyzja z dnia 19 maja 2017 r., nr 29, stwierdzająca podleganie polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych, stała się prawomocna, tj. do dnia 21 czerwca 2018 r. Jednakże w ocenie Sądu, powyższe postępowanie nie zostało objęte dyspozycją art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który wyraźnie wskazuje na decyzje: ustalające obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, a decyzja w zakresie ustalenia ustawodawstwa żadną z powyższych decyzji nie jest.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy stwierdził, że składki za listopad 2013 r. stały się wymagalne w dniu 10-go grudnia 2013 r., za grudzień 2013 r. w dniu 10-go stycznia 2014 r., za styczeń w dniu 10-go lutego 2014 r., a za luty 2014 r. w dniu 10 marca 2014 r. Uwzględniając 5-letni okres przedawnienia, powyższe świadczenia uległyby przedawnieniu odpowiednio w dniach: 10-go grudnia 2018 r., 10-go stycznia 2019 r., 10-go lutego 2019 r. oraz w dniu 10-marca 2019 r., a więc przed wydaniem zaskarżonej decyzji. Okres przedawnienia, o którym mowa w art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.), biegnie bowiem od dnia wymagalności należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne do dnia wydania decyzji zobowiązującej do zapłaty tej należności (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2007 r., II UK 116/06, L.).

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 10 września 2019 r. i orzekł, jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Jednocześnie Sąd Okręgowy stwierdził, że zarzut przedawnienia nie może odnieść zamierzonego skutku w stosunku do należności objętych decyzją z dnia 13 maja 2019 r. za okres od marca 2014 r. do września 2015 r., dlatego też Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie w zakresie powyższej decyzji, jako niezasadne.

O kosztach postępowania w zakresie decyzji z dnia 10 września 2019 r. Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., natomiast w stosunku do ubezpieczonej sąd zastosował dobrodziejstwo wynikające z art. 102 k.p.c., mając na uwadze charakter niniejszej sprawy oraz sytuację majątkową skarżącej.

W apelacji M. K. (2) zaskarżyła w całości powyższy wyrok, zarzucając naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., przez dokonanie oceny wskazanych w postępowaniu dowodów bez wszechstronnego ich rozważenia i uznanie, pomimo przedstawienia przez wnioskodawczynię dowodów wskazujących na wykonywanie pracy na terytorium Słowacji, że świadczona przez odwołującą się praca miała charakter marginalny, gdzie wniosek taki pozostaje także w sprzeczności z dowodami, jakie przedstawiła na okoliczność wykonywania pracy dla słowackiego pracodawcy.

Apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 2 i uwzględnienie odwołania w całości.

Apelację złożył również organ rentowy, zaskarżając punkt 1 i 3 wyżej wymienionego wyroku, zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 24 ust. 5f w zw. z art. 83 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że postępowanie z odwołania od decyzji stwierdzającej podleganie polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych nie zostało objęte dyspozycją art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podczas gdy ustalenie właściwego ustawodawstwa to nic innego, jak ustalenie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym w danym państwie członkowskim,

- art. 24 ust. 4 w zw. z art. 24 ust. 5f ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez błędne uznanie, że należności z tytułu składek za okres od listopada 2013 r. do lutego 2014 r. uległy przedawnieniu, na skutek przyjęcia, że bieg terminu przedawnienia tych należności nie został skutecznie przerwany, podczas gdy w stosunku należności za okres od listopada 2013 r. do lutego 2014 r. bieg terminu przedawnienia uległ zawieszeniu od dnia doręczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania, tj. 24 kwietnia 2017 r. do dnia uprawomocnienia się decyzji z 19 maja 2017 r., nr 29, stwierdzającej podleganie wnioskodawczyni polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych, tj. do 21 czerwca 2018 r.;

2. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 98 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. i art. 102 k.p.c., poprzez zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni kwoty 900,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego od uwzględnionego odwołania od decyzji i nieobciążenie wnioskodawczyni na rzecz organu rentowego z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego od oddalonego odwołania od decyzji na zasadzie art. 102 k.p.c., podczas gdy koszty zastępstwa procesowego winny zostać zasądzone przy uwzględnieniu stopnia uwzględnienia roszczenia wnioskodawczyni (18%) i stopnia przegrania przez nią sprawy (82%) oraz faktu, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzi wypadek szczególnej wagi, który uzasadniałby zastosowanie art. 102 k.p.c. (nie uzasadnia tego zarówno zachowanie wnioskodawczyni - liczne postępowania z organem rentowym wszczynane przez wnioskodawczynię, niniejsze postępowania wszczęte, pomimo wcześniej przegranych sporów sądowych), jak również jej sytuacja pozaprosowa: brak szczególnej sytuacji zdrowotnej i życiowej, a przede wszystkim sytuacji majątkowej, która sama w sobie nie wyczerpuje przesłanek zastosowania art. 102 k.p.c.

Wskazując na powyższe, organ rentowy wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1 i oddalenie odwołania od decyzji z 10 września 2019 r. oraz zasądzenie od wnioskodawczyni na jego rzecz organu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych; zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 3 i zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego od oddalonego odwołania od decyzji z 13 maja 2019 r.; zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie apelacyjne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest zasadna, co skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku w punkcie 1 i oddaleniem odwołania od decyzji z 10 września 2019 r.

Spór w przedmiotowej sprawie w odniesieniu do decyzji z 10 września 2019 r. sprowadzał się do kwestii, czy określone w decyzji zadłużenie M. K. (1) z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za okres od 1 listopada 2013 r. do 28 lutego 2014 r. uległo przedawnieniu. Odwołująca się podnosiła, że tak, albowiem upłynął określony w art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych 5-letni termin do ich wyegzekwowania. Należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6. Zakład Ubezpieczeń Społecznych kwestionując stanowisko skarżącej, powoływał się na treść art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i fakt przerwania biegu przedawnienia wskutek wydania prawomocnej decyzji z 19 maja 2017 r., stwierdzającej, że od 1 listopada 2013 r. do 30 września 2015 r. do M. K. (1) ma zastosowanie polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Okręgowy uznał, że zarzut ubezpieczonej przedawnienia składek objętych decyzją 10 września 2019 r., a więc za okres od listopada 2013 r. do lutego 2014 r., jest zasadny. W ocenie Sądu, decyzja z 10 września 2019 r. jest pierwszą decyzją ustalającą zarówno obowiązek opłacenia składek przez skarżącą, jak i ich wysokość. Podnoszona zaś przez organ rentowy okoliczność postępowania w zakresie ustalenia ustawodawstwa i wydania prawomocnej decyzji z 19 maja 2017 r., nie została objęta dyspozycją art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który wyraźnie wskazuje na decyzje: ustalające obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, a decyzja w zakresie ustalenia ustawodawstwa żadną z powyższych decyzji nie jest.

Sąd Apelacyjny nie podziela dokonanej przez Sąd I instancji wykładni art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W pierwszym rzędzie zauważyć należy, że o podleganiu lub niepodleganiu obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, nie decyduje fakt zgłoszenia osoby uprawnionej do owych ubezpieczeń w trybie art. 36 ustawy systemowej. Stosunek ubezpieczenia społecznego, jeśli obejmuje ubezpieczenie obowiązkowe, powstaje bowiem z mocy prawa, a zgłoszenie do ubezpieczenia ma charakter deklaracyjny. Stosunek ten nie jest stosunkiem prawnym ukształtowanym w drodze umownej, stąd obowiązek ubezpieczenia społecznego wynika z przepisów prawa i nie jest uzależniony od woli ubezpieczonego lub organu rentowego. Nawiązanie stosunku ubezpieczenia następuje równocześnie z zaistnieniem sytuacji rodzącej obowiązek ubezpieczenia, jako wyraz zasady automatyzmu prawnego; jest wtórne wobec stosunku podstawowego, stanowiącego tytuł ubezpieczenia. W świetle art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 ustawy systemowej, prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, a obowiązek podlegania tym ubezpieczeniom trwa od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie art. 36a oraz przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców. Nie zawsze jednak prowadzenie przez polskiego obywatela pozarolniczej działalności na terytorium Polski prowadzi do objęcia go polskim systemem ubezpieczeń społecznych. Sytuacja taka ma miejsce między innymi wtedy, gdy prowadzący działalność w Polsce ma nawiązany stosunek pracy realizowany w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Pojawia się wówczas kwestia wskazania ustawodawstwa mającego zastosowanie dla oceny skutków tego stosunku pracy w sferze ubezpieczeń społecznych. Prawna instytucja określania owego ustawodawstwa należy do kluczowych w kontekście przepisów dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej. Taka też sytuacja miała miejsce w przypadku odwołującej się, która prowadząc pozarolniczą działalność w Polsce i opłacając z tego tytułu składki na ubezpieczenia społeczne, od dnia 1 listopada 2013 r. rozpoczęła wykonywanie pracy na podstawie umowy o pracę na terytorium Słowacji. Decyzją z 19 maja 2017 r., nr 29, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 11 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i art. 16 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE), nr (...), z 16 września 2009 r., stwierdził, że od 1 listopada 2013 r. do 30 września 2015 r. do M. K. (1) ma zastosowanie polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych. Uprawomocnienie się decyzji z dnia 19 maja 2017 r. oznacza zaś, że prawomocnie został ustalony obowiązek podlegania przez wnioskodawczynię polskim ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 listopada 2013 r. do 30 września 2015 r. W konsekwencji tego ustalenia wydana została zaskarżona decyzja z 10 września 2019 r. stwierdzająca wysokość zadłużenia ubezpieczonej w okresie od 1 listopada 2013 r. do 28 lutego 2014 r. Powyższe oznacza również, że postępowanie z odwołania od decyzji stwierdzającej podleganie polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych objęte jest dyspozycją art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, bowiem ustalenie właściwego ustawodawstwa w praktyce oznacza ustalenie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym w danym państwie członkowskim. Zgodnie z tym przepisem, w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Zatem w stosunku do należności za okres od listopada 2013 r. do lutego 2014 r., zgodnie z art. 24 ust. 5f ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, bieg terminu przedawnienia uległ zawieszeniu od dnia doręczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia właściwego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych, tj. od 24 kwietnia 2017 r. do dnia 21 czerwca 2018 r., w którym decyzja z dnia 19 maja 2017 r., nr 29, stała się prawomocna, w konsekwencji czego należności za okres objęty zaskarżoną decyzją z 10 września 2019 r. od listopada 2013 r. do lutego 2014 r. nie uległy przedawnieniu. Uwzględniając powyższe okoliczności, wobec należności za ww. okres, termin przedawnienia należności upływa odpowiednio: za listopad 2013 r. - 8 lutego 2020 r., za grudzień 2013 r. - 10 marca 2020 r., za styczeń 2014 r. - 10 kwietnia 2020 r., za luty 2014 r. - 8 maja 2020 r.

Ponadto, wszczęcie postępowania w sprawie określenia wysokości zadłużenia za okres od listopada 2013 r. do lutego 2014 r., odebrane w dniu 25 czerwca 2019 r., rozpoczęło na nowo zawieszenie biegu terminu przedawnienia, które będzie trwać do dnia uprawomocnienia się decyzji ustalającej zadłużenie.

Odnosząc się do apelacji ubezpieczonej, podnieść należy, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot sporu wyznacza treść zaskarżonej decyzji. Zaskarżoną decyzją z dnia 13 maja 2019 r. organ rentowy stwierdził wysokość zadłużenia M. K. (1) z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za okres od marca 2014 r. do września 2015 r. w łącznej kwocie 25.873,89 zł. Tymczasem w złożonej apelacji wnioskodawczyni podnosi kwestię wykraczającą poza przedmiot sporu w niniejszej sprawie, negując uznanie przez Sąd Okręgowy, że wobec skarżącej ma zastosowanie ustawodawstwo polskie. Tymczasem kwestia ustalenia obowiązującego wnioskodawczynię ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego została rozstrzygnięta prawomocną decyzją z dnia 19 maja 2017 r., nr 29, którą organ rentowy stwierdził, że w okresie od listopada 2013 r. do 30 września 2015 r. do wnioskodawczyni zastosowanie ma polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych. Decyzja ta została poddana kontroli sądowej. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 30 maja 2018 r., sygn. akt: V U 773/17, oddalił odwołanie M. K. (1) od decyzji z 19 maja 2017 r.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny uwzględniając apelację organu rentowego, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i oddalił odwołanie, jednocześnie - na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację ubezpieczonej, jako całkowicie niezasadną. Konsekwencją zmiany wyroku w punkcie 1 była stosowna częściowa zmiana punktu 3 rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego. Sąd Apelacyjny uznał przy tym, że nieobciążenie odwołującej się na rzecz organu rentowego zwrotem kosztów zastępstwa procesowego od oddalonego odwołania od decyzji z 13 maja 2019 r., na podstawie art. 102 k.p.c., było uzasadnione.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł - stosownie do jego wyników - na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265).